

چگونه به زبان
جامع شناسی

نویسید؟

www.ketab.ir

مارک ادواردز

ترجمه مهدی فرهنگدوژاد

www.ketab.ir

ادواردز، مارک اون

Edwards, Mark Evan

چگونه به زبان جامعه‌شناسی بنویسیم؟

مارک اون ادواردز؛ ترجمه مهدی فرهمندزاد

تهران: نشر ثالث، ۱۳۹۹

ص ۲۳۶

شابک: ۹-۵۵۲-۴۰۵-۶۰۰-۹۷۸

عنوان اصلی: Writing in Sociology, 2nd ed, 2015

جامعه‌شناسی - نویسندگی

جامعه‌شناسی - تحقیق

گزارش‌نویسی علمی و فنی

جامعه‌شناسی - راهنمای آموزشی (عالی)

فرهمندزاد، مهدی، ۱۳۵۰ - مترجم

رده‌بندی کنگره: HM ۵۶۹

رده‌بندی دیویی: ۳۰۱/۰۷۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۵۰۱۳۷

PEFC™ FSC
paper from well managed forest
and controlled sources.

کاغذ این کتاب از جنگل‌ها و منابع
کاملاً مدیریت‌شده تهیه شده است.

www.ketab.ir

چگونه به زبان جامعه‌شناسی بنویسیم؟

مارک اون ادواردز

ترجمه مهدی فرهندنژاد

صفحه‌آرا: فریدون سامانی‌پور-مریم آقایی

طراح جلد: حمید باهو

مجموعه فلسفه و علوم اجتماعی

چاپ سوم: ۱۴۰۱ / ۴۴۰ نسخه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: نشر ثالث

شابک: ۹-۵۵۲-۴۰۵-۶۰۰-۹۷۸

همه حقوق محفوظ و متعلق به نشر ثالث است.

قیمت: ۸۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان کریمخانزند/ بین ایرانشهر و ماهشهر / شماره ۱۵۰ / طبقه چهارم

فروشگاه شماره یک: خیابان کریمخانزند / بین ایرانشهر و ماهشهر / شماره ۱۴۸

فروشگاه شماره دو: اتوبان شهید همت / مجتمع ایران‌مال / طبقه G3 / شماره ۱۸۳

فروشگاه شماره سه: پاسداران / میدان هروی / مجتمع هدیش‌مال / طبقه ششم

تلفن گویا: ۸۸۳۱۰۷۰۰ - ۸۸۳۱۰۵۰۰ - ۸۸۲۰۲۴۴۷ - ۷-۸۸۲۵۳۷۶

salesspublication.com @salesspublication

فهرست

- مقدمه مترجم ۷
- بخش نخست: چگونه به نوشتن متن جامعه‌شناختی بیندیشیم؟ ۹
۱. سرآغاز ۱۱
۲. گونه ایده‌ها را به پرسش‌هایی قابل پژوهش تبدیل کنیم؟ ۱۵
۳. چشم‌اندازی بر نگارش مقاله‌ای پژوهشی ۳۷
۴. بهره‌گیری مناسب از ادبیات موضوع ۴۵
۵. اشاره به منابع ۵۵
- بخش دوم: نوشتن مقالات کمی ۷۱
۶. نوشتن مقدمه ۷۳
۷. بررسی ادبیات موجود ۸۱
۸. بخش داده‌ها و روش‌ها ۹۵
۹. ارائه نتایج ۱۰۵
۱۰. تشریح مطالب و نتیجه‌گیری ۱۱۹

بخش سوم: نگارش مقالات کیفی..... ۱۳۹

۱۱. ارائه داده‌های کیفی: نمونه‌ای کوتاه..... ۱۳۱

۱۲. مصاحبه و داستان‌گویی مردم‌نگارانه..... ۱۴۵

۱۳. نگارش مطالعه موردی..... ۱۷۹

۱۴. گزارش کارآموزی..... ۱۸۵

بخش چهارم: دیگر نگارش‌های جامعه‌شناختی..... ۱۹۵

۱۵. بازگشتی دوباره به بررسی ادبیات موضوع پروژه‌های پژوهشی کاربردی در

جامعه‌شناسی..... ۱۹۷

۱۶. بازیابی همتایان..... ۲۰۷

۱۷. نگارش نقد کتاب..... ۲۱۹

۱۸. نکاتی در باره نگارش مقالات نظری و موضوعی..... ۲۲۵

ضمائم: تحلیل جامعه‌شناختی عکس و روش نگارش چکیده تجربیات..... ۲۳۱

مقدمه مترجم

همه ما دانش‌آموختگان رشته جامعه‌شناسی این تجربه ملموس را از خواندن کتاب‌های مرجع درس روش تحقیق در علوم اجتماعی داشته‌ایم که کتاب‌ها و مراجع یادشده زمانی کارایی بهتری دارند که مربی یا استادی آن‌ها را آموزش دهد؛ مربی یا استادی که پیوسته به پرسش‌های ما پاسخ دهد و مثال‌های ملموس و قابل فهمی ارائه دهد. با وجود این وقتی به مرحله پایان‌نامه می‌رسیم، باز هم در عمل با مشکل مواجه می‌شویم و احساس می‌کنیم برای بهره‌گیری عملی از آنچه به گونه‌ای نظری فرا گرفته‌ایم، راه درازی در پیش داریم.

کتاب‌های مرجعی که برای درس روش تحقیق برگزیده می‌شوند، هر یک از جنبه‌ای بر دیگری برتری دارند. برای نمونه یکی از آن‌ها ممکن است نمونه‌گیری را به تفصیل شرح داده باشد، نقطه قوت دیگری در توضیح طیف‌بندی پرسشنامه‌ها باشد و دیگری در باره عملیات گوناگون آماری حق مطلب را ادا کرده باشد. اما به نظر می‌رسد تنها دانشجویان و دانش‌آموختگانی می‌توانند بیش‌ترین بهره را از این ادبیات پژوهشی ببرند که در ذهنیت خود دریافتی جامع از کلیت یک کار پژوهشی داشته باشند و پیشاپیش ارتباط نظری و عملی این اجزا را درک کنند.

کتابی که پیش روی شماست، در اصل به هیچ‌یک از این موارد نمی‌پردازد و مدعی نیست تمامی این فاصله‌ها را پوشش می‌دهد و می‌تواند جای کتاب‌های مرجع را در این حوزه بگیرد، اما کاری که با جرئت می‌تواند ادعایش را داشته باشد، این است که ذهنیت

و کلیت یک کار پژوهشی را به تصویر می‌کشد. کتاب چگونه به زبان جامعه‌شناسی بنویسیم؟ چیزی در باره روش‌های نمونه‌گیری یا تحلیل آماری یا پردازش داده‌ها نمی‌گوید، اما صرفاً نیز روش نوشتن را نمی‌آموزد. پس از خواندن کتاب حاضر این احساس به خواننده دست می‌دهد که همه مراحل پژوهش را در پیوند با یکدیگر درک می‌کند؛ به گونه‌ای که به نظر می‌رسد هم پیش و هم پس از خواندن مطالب کتاب‌های مرجع یا گذراندن درس روش تحقیق، بازگشت به مطالب این کتاب برای درک بهتر آنچه خوانده و شنیده است، کمکی بی‌همناست.

ترجمه این اثر از روی ویراست دوم کتاب انجام شده است و همان‌گونه که از یادداشت‌های پشت جلد برمی‌آید، نسبت به ویراست نخست فصولی به آن اضافه شده است. اما فصل پایانی کتاب که با عنوان ضمایم آورده شده بود، به مشکلات نوشتاری و دستوری و واژگان نامناسبی می‌پرداخت که دانشجویان از کاربرد آن‌ها بازداشته شده بودند. بی‌گمان ترجمه فصل یادشده برای خواننده فارسی‌زبان موضوعیت نداشت و چیزی به اندوخته دانشمان نمی‌افزود. از این رو به جای مطالب این فصل، مطالبی در باره نگاه جامعه‌شناختی به عکس‌ها و تصاویر و توصیه‌هایی در باره نوشتن چکیده تجربیات (رزومه) از کتاب جامعه‌شناسی، نوشته کریگ کالهن و همکاران، چاپ انتشارات مک گروهیل ترجمه و جایگزین شد که در جای خود به مرجع مربوطه اشاره می‌شود.

مترجم امیدوار است ترجمه این اثر گامی هر چند کوچک در راستای درک بهتر فرایندهای پژوهش و گسترش نگاهی ژرف‌تر از چشم‌انداز جامعه‌شناختی در میان دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم اجتماعی و نیز دیگر علاقمندان به مباحث اجتماعی باشد.